

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **Ing. J. J. a spol.** pre pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2016 v Bratislave o sťažnosti obvineného Ing. J. J. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 31. augusta 2016, sp. zn. 2 Tp 3/2016 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného Ing. J. J. **sa z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, uznesením z 31. augusta 2016, sp. zn. 2 Tp 3/2016, podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. per analogiam s poukazom na čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd neprijal písomný sľub obvineného a nenahradil väzbu obvineného dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným a podľa § 81 ods. 1 Tr. por. neprijal ponuku peňažnej záruky matky obvineného O. J., rod. Ď..

Obvinený Ing. J. J. podal proti tomuto uzneseniu hneď po jeho oznámení sťažnosť, ktorú odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu tým, že došlo k porušeniu zásady rovnosti zbraní, práva na spravodlivý súdny proces a práva na obhajobu, keď obvinenému

ani obhajcovi nebol pred výsluchom doručený návrh prokurátora na zamietnutie žiadosti o prepustenie z väzby, ktorým súd následne argumentoval vo svojom rozhodnutí. Povinnosť umožniť osobe vo väzbe predložiť argumenty a dôvody proti väzbe pritom vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva. Vo vzťahu k dôvodom väzby sa obvinený pridržiaval argumentácie zo žiadosti o prepustenie, pričom pri jednotlivých dôvodoch reagoval na stanovisko prokurátorky. K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. uviedol, že po rozviazaní pracovného pomeru s Veľvyslanectvom Demokratickej republiky Kongo zanikla obava z úteku. Nevlastní v zahraničí hnuiteľný a nehnuteľný majetok a samotné podnikanie v inom štáte ako dôvod väzby nepostačuje. Konštatovanie súdu, že má nadpriemerné finančné možnosti, nie je v súlade so skutočnosťou. Vo vzťahu k možnostiam náhrady väzby súdu vytkol neodôvodnenie nenahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, nezaobieraním sa podstatnými skutočnosťami a nevypočutím jeho matky pri rozhodovaní o peňažnej záruke. V tejto súvislosti poukázal na iného obvineného, u ktorého bola väzba nahradená peňažnou zárukou vo výške 100 000 Eur, proti čomu prokurátorka sťažnosť nepodala. K odôvodneniu tzv. kolúznej väzby uviedol, že ostatní obvinení sú stíhaní na slobode s primeranými obmedzeniami. Existencia prepisov telefonických odposluchov nie je dostatočným dôvodom, keďže nemá vedomosť o svedkoch, ktorých chce vyšetrovateľ predvolať. Zároveň žiadny svedok nevypovedal, že by obvinený mal snahu niekoho ovplyvňovať. Väčšinu z doteraz vypočutých svedkov nepozná. Obvinený sa nestotožnil ani s odôvodnením tzv. preventívnej väzby. Má stabilné rodinné zázemie, citové väzby k deťom, manželke a rodičom a legálny príjem z podnikateľskej činnosti, preto nie je odkázaný na páchanie trestnej činnosti. Vzhľadom k tomu, že absentujú dôvody väzby, najvyššiemu súdu navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a prepustiť ho na slobodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou, preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce tomuto výroku napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť nie je dôvodná.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinenému (okrem iných osôb) bolo uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Národnej jednotky finančnej polície, Expozitúra Bratislava, z 26. apríla 2016,

ČVS: PPZ-898/NKA-FP-BA-2014 vznesené obvinenie pre pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b/, písm. i/ Tr. zák., a to na skutkovom základe uvedenom v napadnutom uznesení.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, z 28. apríla 2016, sp. zn. 2 Tp 3/2016 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. mája 2016, sp. zn. 2 Tost 15/2016 bol obvinený Ing. J. J. vzatý do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. Väzba obvineného začala plynúť 25. apríla 2016 o 11.00 hod. s tým, že sa bude vykonávať v Ústave na výkon väzby Bratislava.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že:

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä, ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por., obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Najvyšší súd zistil, že špecializovaný trestný súd pri svojom rozhodovaní dodržal formálno-procesné zákonné podmienky, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia zdôvodnil, na základe akých záverov trvajú dôvody väzby u obvineného Ing. J. J. aj v súčasnosti. Predmetné rozhodnutie korešponduje s predchádzajúcim vo veci vydaným rozhodnutím o väzbe, ako i argumentáciou najvyššieho súdu vyjadrenou v uznesení z 5. mája 2016, sp. zn. 2 Tost 15/2016, pričom žiadne podstatné zmeny, napriek skončeniu pracovného pomeru obvineného s Veľvyslanectvom Demokratickej republiky Kongo a odovzdaniu diplomatického pasu, v uvedených smeroch nenastali. Najvyšší súd sa preto pridržiava argumentácie vyplývajúcej z predchádzajúceho rozhodnutia o väzbe.

Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že sudca pre prípravné konanie v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne popísal skutkový stav, ktorý bol podkladom pre jeho záver o existencii dôvodov väzby u obvineného Ing. J. J.. Skutkové závery zistené sudcom pre prípravné konanie si osvojil, pretože vychádzajú z dôkazov, ktoré obsahuje spis a v podrobnostiach na ne nadriadený súd odkazuje. Pri posudzovaní dôvodov väzby orgány činné v trestnom konaní a súd môžu prihliadať len na tie okolnosti a zistenia, ktoré majú základ v procesne vykonanom dokazovaní a sú významné pre záver o existencii niektorého z dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ až c/ Tr. por. Uvedené ustanovenia spolu s § 76 Tr. por. vyjadrujú ústavnú zásadu, že obvineného možno vziať do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Dôvody napadnutého uznesenia vo vzťahu k obvinenému sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Nadriadený súd pripomína, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdov tvoria jednotu a pri existencii vysoko kvalifikovaného rozhodnutia súdu prvého stupňa nadriadenému súdu nezostáva nič iné, len v podrobnostiach poukázať na dôvody, na ktorých sudca pre prípravné konanie založil svoje rozhodnutie.

Na tomto mieste najvyšší súd len dodáva, že skutočnosť, že obvinený popiera spáchanie skutkov, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, je forma jeho obhajoby, ktorá bude preverovaná v ďalšom priebehu trestného konania. Pri rozhodovaní o väzbe postačuje dostatočne preukázať podozrenie, že obvinený spáchal skutok, ktorým napĺňa znaky príslušného trestného činu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor pre dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne „odkrýva“ (t.j. buď

potvrďuje, alebo vyvracia). Dôvodné podozrenie predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho „dôvodnosť“ závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho prípadu. Ústava Slovenskej republiky vo svojom článku 17 nevyžaduje, aby už v okamihu prijatia rozhodnutia a pozbavenia osobnej slobody uznesením o vzatí do väzby bolo dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu podložené dôkazmi preukazujúcimi vinu obvineného. Dôvodné podozrenie nie je potrebné dokladať aj dôkazmi potrebnými pre vznesenie obvinenia, bolo by to nelogické, aby pre uvalenie väzby bol trestný čin jednoznačne definovaný a aj preukázaný, pretože to je cieľom vyšetrovania a súdneho konania, normálny priebeh, ktorého má zaručiť práve vyšetrovacía väzba obvineného.

Z obsahu trestného spisu nepochybne vyplýva, že doposiaľ zadovážené dôkazy nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré sa vedie trestné stíhanie, sa stali, vykazujú znaky trestných činov a existuje dôvodné podozrenie, že ich spáchal (spolu s ďalšími osobami) obvinený Ing. J. J., pričom aj podľa názoru najvyššieho súdu naďalej pretrvávajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por.

Na úvod argumentácie k jednotlivým väzobným dôvodom považoval najvyšší súd za potrebné sa vyjadriť k námietke obvineného o porušení jeho práva, keď pred výsluchom nebol oboznámený so stanoviskom prokurátorky a dôvodmi nevyhovenia jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Napriek tomu, že Trestný poriadok výslovne neupravuje povinnosť zaslania stanoviska prokurátora druhej strane, pričom ustanovenie § 79 ods. 3 Tr. por. vyžaduje iba upovedomenie obvineného a jeho obhajcu o postúpení žiadosti sudcovi pre prípravné konanie, v zmysle zachovania zásady rovnosti zbraní je nutné obhajobe umožniť oboznámiť sa s argumentáciou prokurátora. Realizácia zásady však nespočíva v práve obvineného na doručenie písomného podania, ale oboznámenie sa s jeho obsahom akýmkoľvek spôsobom. V danom prípade ale právo obvineného porušené nebolo. Najvyšší súd za účelom objektívneho posúdenia veci preveroval skutočný stav a zistil, že obvinený a jeho obhajca boli informovaní o obsahu nevyhovujúceho stanoviska prokurátorky samotnou prokurátorkou, ako aj sudcom pre prípravné konanie v rámci podania správy o stave veci pred výsluchom obvineného konanom 31. augusta 2016 (mailová komunikácia najvyššieho súdu s dozorujúcou prokurátorkou z 21. - 22. septembra 2016 a úradný záznam telefonického rozhovoru s konajúcim sudcom pre prípravné konanie z 22. septembra 2016). Zároveň sudca pre prípravné konanie v napadnutom uznesení podrobne rozpísal jednotlivé argumenty

prokurátorky, ku ktorým sa obvinený vyjadril v rozsiahlom odôvodnení sťažnosti, pričom navyše najvyšší súd obvinenému a jeho obhajcovi predmetné podanie 21. septembra 2016 zaslal.

Pokiaľ ide o odôvodnenie existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por., tento skončením pracovného pomeru obvineného s Veľvyslanectvom Demokratickej republiky Kongo a vrátením diplomatického pasu nezanikol. Dôvodná obava z úteku naďalej pretrváva na základe prepisov obrazovo-zvukových záznamov, na ktoré najvyšší súd poukazoval už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí a v ktorých sa obvinený vyjadril, že v prípade problému by zobral peniaze a odišiel preč. Na uvedené nemali vplyv ani výpisy z bankových účtov, ktorými sa obvinený snažil preukázať svoju horšiu finančnú situáciu.

Napriek odlišnému názoru obvineného, najvyšší súd nevzhladol dôvod ani pre zrušenie tzv. kolúznej väzby (§ 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), nakoľko od posledného rozhodnutia o väzbe nedošlo k žiadnej zmene. Obava z marenia vyšetrovania vychádza z prepisov obrazovo-zvukových záznamov, ktoré podrobne rozpísal najvyšší súd v predchádzajúcom uznesení a na ktoré sťažnostný súd v celom rozsahu odkazuje. Pravdivosť obsahu prepisov nebola doposiaľ vyvrátená. Na použiteľnosť prepisov nemá vplyv tvrdenie obvineného, že mu nebolo umožnené nahliadnuť do zväzku spisu H. Sťažnostný súd v rámci rozhodovania o väzbe posudzuje doteraz získané dôkazy len s ohľadom na odôvodnenosť trvania väzby, pričom odmietnutie povolenia nahliadnutia do spisu nespôsobuje nezákonnosť dôkazu. Súd nie je v pozícii umožňujúcej zasahovanie do kompetencií orgánov činných v trestnom konaní, preto v prípade podozrenia na porušovanie práv obvineného zo strany vyšetrovateľa je nutné sa obrátiť na prokurátorku dozorujúcu konanie. Najvyšší súd sa taktiež nestotožnil s argumentáciou obvineného o absencii svedkov, ktorých by mohol ovplyvňovať. V tejto súvislosti sťažnostný súd poznamenáva, že dôvodom väzby obvineného podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. je obava z ovplyvňovania spoluobvinených, nie svedkov. Obvinený sa už kolúzneho správania vo vzťahu k spoluobvineným dopustil, preto naďalej hrozí reálna obava, že po prepustení z väzby na slobodu by opätovne kontaktoval spoluobvinených za účelom dohodnutia výpovedí v jeho prospech.

Najvyšší súd sa nestotožnil s názorom obvineného, u ktorého naďalej vzhliada dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Trestná činnosť, z ktorej je obvinený dôvodne

podozrivý, prebiehala dlhšie časové obdobie, sofistickým spôsobom prostredníctvom viacerých spoločností, pričom z prepisov obrazovo-zvukových záznamov vyplýva podozrenie, že obvinený Ing. J. J. sa mal predmetnej trestnej činnosti dopúšťať aj v roku 2015. Finančné prostriedky z podnikateľskej činnosti pritom predstavovali podstatný zdroj jeho príjmov.

Námietku obvineného ohľadne neodôvodnenia neuplatnenia inštitútov nahrádzajúcich väzbu považoval najvyšší súd za nedôvodnú. Sudca pre prípravné konanie sa vyrovnal so všetkými relevantnými skutočnosťami k možnosti nahradenia väzby a nepoužitie inštitútov riadne zdôvodnil. Skutočnosť, že obvinený sa s jeho argumentáciou nestotožňuje, nie je dôvodom na zmenu rozhodnutia.

Najvyšší súd skúmal, či účel väzby nie je možné splniť za použitia procesného inštitútu uvedeného v § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným), a teda či tento substitučný inštitút nemožno považovať v predmetnej veci za dostatočný, avšak dospel k záveru, že vzhľadom na povahu prípadu, i s prihliadnutím na osobu obvineného Ing. J. J., ani zdravotné problémy členov rodiny a citové väzby na manželku a deti nie sú spôsobilé prevážiť záujem spoločnosti na trestnom stíhaní a predchádzaní páchaníu trestnej činnosti zo strany obvineného.

Vychádzajúc z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadosť obvineného Ing. J. J. o prepustenie z väzby na slobodu zamietol s tým, že u neho naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/, písm. b/ a písm. c/ Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 22. septembra 2016

**JUDr. Peter H a t l a, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Gabriela Protušová